

Sådan kom Genforeningsstenen til Ketting.



Til notater:

Indhold

Indledning	4
Sådan kom stenen fra Sebbelev til Ketting	5
Transporten af stenen passerer Dejerhøj	7
Indvielsen.....	8
Inskriptionen på stenen.....	8
Stenen i nyere tid.	9
Sønderbog ugeavis' artikel om flytningen og indvielsen.	10
Jens Hansen (1920 – 2009)	11
Efterskrift.	11
Rettelser og tilføjelser.....	12

Dette hæfte er første nummer i en lille serie med fællesbetegnelsen "Sådan....." om begivenheder i Landsbyen Ketting på Als

Jeg har i skrivende stund overvejet følgende småhæfter:

- Sådan kom genforeningsstenen til Ketting.
- Sådan mærkede Ketting 2. verdenskrig.
- Sådan kom "Harpen" til Ketting.
- Sådan fik Ketting et "Klubhus".
- Sådan fik kirken et nyt kapel og graverhus.

Har du noget materiale, som du synes burde offentliggøres, så lytter jeg gerne (se sidste side).

Indledning



Det er svært for os at forestille os, de følelser den sønderjyske befolkning havde ved afslutningen af 1. verdenskrig, hvor mange sønderjyder mod deres vilje havde kæmpet som tyske soldater på Europas slagmarker i vest såvel som i øst. Minderne på kirkegårdene taler deres tavse sprog om



de mange, der ikke kom hjem - i Ketting sogn er der 27 navne på mindesøjlen.

Efter fredsslutningen i 1918 blev der holdt afstemning om tilhørsforholdet Tyskland eller Danmark,



denne afstemning fastlagde den nuværende grænse, og er "den eneste demokratiske grænsedragning", der er nogensinde foretaget, den har vist, at det er en god måde at fastlægge grænser på, da den holder endnu.



I Danmark er der fra 1920 – 1938 opstillet 561 "Genforeningssten".

Dette lille skrift fortæller lidt om historien om en af dem:



Sådan kom stenen fra Sebbelev til Ketting

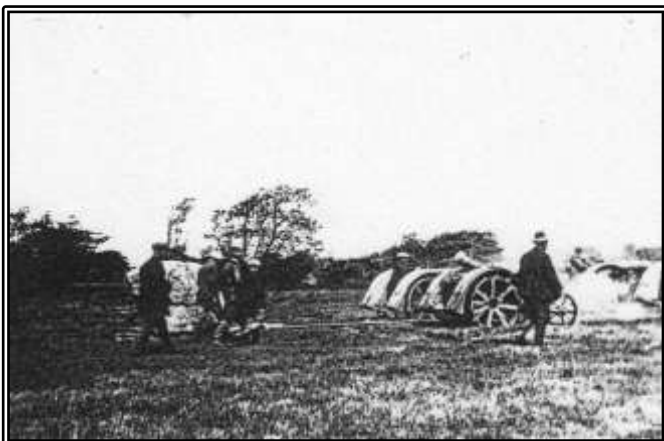
Fortalt af Ingeniør Jens Hansen (1920 - 2009) Sebbelev, suppleret med oplysninger fra Peter Mehlberg og billeder fra Lokalthistorisk arkiv Augustenborg.

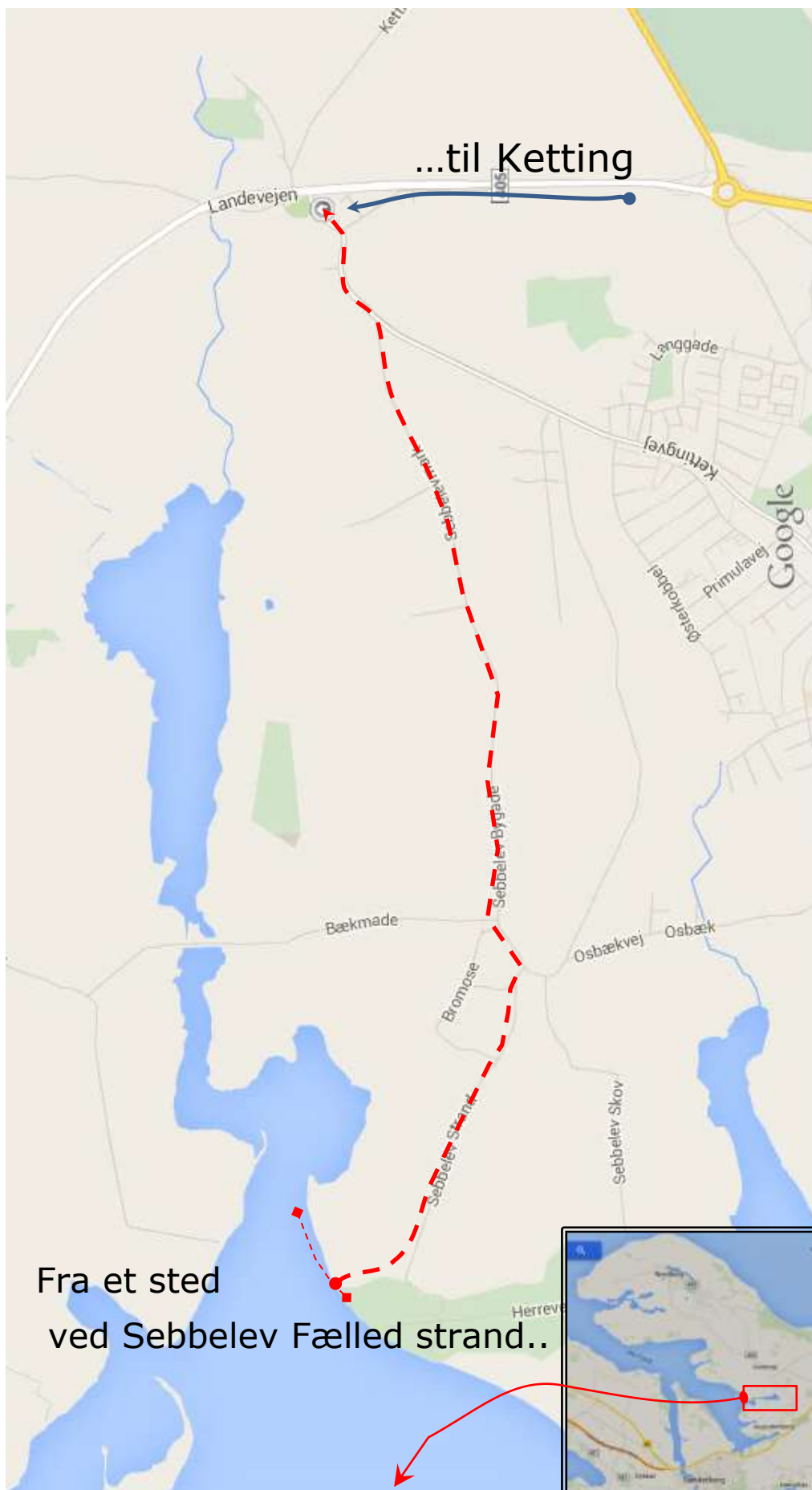


Stenen blev i 1930 hentet fra strandkanten ved Sebbelev Fælle ud for Andreas Graus mark, omkring 3,5 Km fra den nuværende placering.

Det var en vanskelig opgave med datidens maskiner at transportere den store sten fra stranden og op på fast vej, der skulle 4 traktorer til at trække stenen, der var placeret på en slæde. Den videre trans-

port foregik på en lånt skovvogn – der undervejs måtte have fornyet et af hjulene, der brød sammen undervejs. Der var vist en del diskussioner om hvem, der skulle erstatte hjulet.





Fra et sted ved Sebbelev Fælled strand..



Transporten af stenen passerer Dejerhøj.

Fører af traktoren er Jens Peter Hansen, Sebbelev 6a (Jens Hansens far)

Jens Hansen (jun. f. 6/8 1920)
siddet på traktorens venstre
skærm

På højre skærm Jørgen Brok,
Sebbelev Kroghjørne.

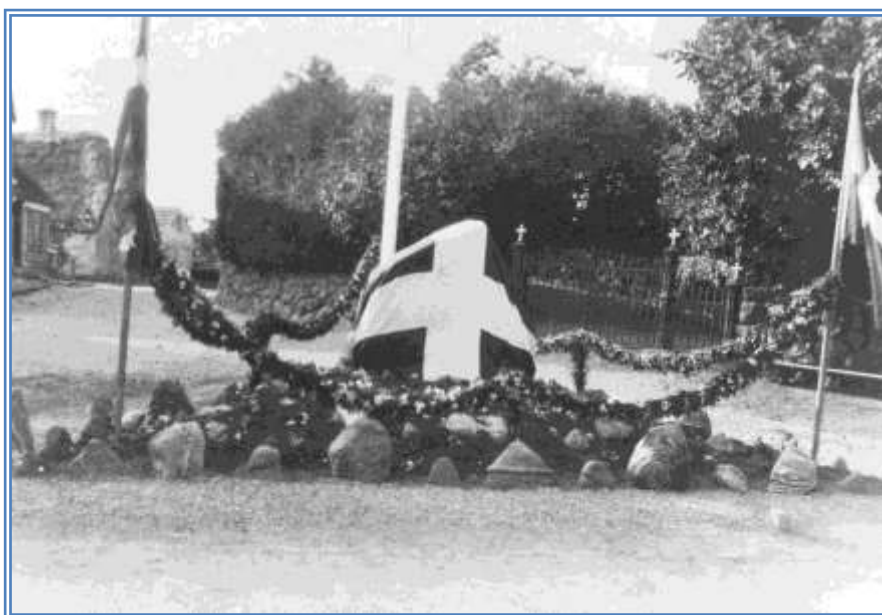
Bag på traktoren sidder Jørgen
Fogt, Egenmølle.



Stenen blev placeret på et støbt betonfundament, der blev lavet en jordhøj omkranset af sten, byens flagstand blev placeret ved stenen.

Der blev indhugget tekst på stenens for- og bagside.

Billedet viser stenen klar til afsløringen, dækket med Dannebrog



Indvielsen.

Fredag, den 11. juli 1930 blev genforeningsstenen i Ketting afsløret.

Indskriften på for-
siden af stenen under
kong Chr. X's mono-
gram er:

GENFORENINGEN

1920

Verslinjerne på bagsi-
den af stenen er for-
fattet af lærer Leth,
Ketting:



FØR LAA JEG VED STRANDEN NU HER JEG STAAR

OG VIDNER FOR DANMARK I TUSIND AAR

REJST AF SOGNETS BEBOERE

1920

Inskriptionen på stenen



Stenen i nyere tid.

På et tidspunkt var jorden skredet væk fra betonfundamentet så det var synligt. Stenen var på den måde blevet 30 – 40 cm "højere".

Da skolebussen stopper lige ved stenen, er der en del børn, der venter på bussen her. Stenen blev en art "manddomsprøve" man hører til inderkredsen når man er så stor, at man selv kan klatre op på stenen.



Augustenborg kommune renoverede omgivelserne efter en henvendelse fra Bent Klausen, Ketting i sidste halvdel af 1990'erne, så det igen fremtræder pænt.

For børnene har det betydet at det nu er noget nemmere at bestå "manddomsprøven".

Børnene er forfatterens børnebørn



Traktortræk årgang 1929: Kun to af de dristige mænd på deres kraftige maskiners er kommet med på billedet.



Genforeningsstenen med Christian Titals mor skole i Ketting.

Fra strandsten til Genforeningssten

KETTING. I efteråret 1929 var borgere i Ketting på udkig efter en passende granitblok til en mindesten, der skulle rejses det kommende år, 10-

året for landsdelens genforening med »det gamle land«. Den blev fundet på det lave vand ud for Sebbelev skov, »E Felles«, og med fire af den tids

traktorer slæbte bønderne Jens Hansen, Lykkemand, Johannes Ernst Meier og Max Bruun granitblokken til Ketting. Den dengang 15-årige

Ernst Meier, i dag Dybbølgaarde 10 i Sønderborg, var på stedet og forevige begivenheden med sit kassekamera. Værd at tænke over i året

før 75-året i gen: Mange ter må have f alt i landsdel

Jens Hansen (1920 - 2009)

Ingeniør Jens Hansen. Sebbelev fortalte mig for nogle år siden om hvordan genforeningsstenen kom fra Sebbelev Strand til Ketting, han var, som dreng (9-10 år) med til det. Det skete med de redskaber, man havde på det tidspunkt, og det var dengang en vanskelig opgave at transportere den tonstunge sten de 3 - 4 kilometer, det drejede sig om.

Jeg fik ikke færdiggjort dette skrift så betids, at Jens kunne læse korrektur på det - Jens døde i 2009.

Jeg har efter bedste evne forsøgt at gengive Jens' fortælling.

Også tak til Lokalhistorisk arkiv, Augustenborg for billeder og til Peter Mehlberg, Ketting for udklip fra Sønderborg ugeavis.



Efterskrift.

Ketting sogn er et lille sted på denne jordklode - de fleste vil mene, at det er et helt ubetydeligt sted.

Det er Ketting vel også for størstedelen af jordens befolkning, men for os, der bor eller boede i Ketting og Ketting sogn, er det - eller var det - i dagligdagen vores centrum - ligesom andre steder på jordkloden er det for andre mennesker.

Hvis man vil forandringer - så er det nødvendigt med lokale ildsjæle - der træder i karakter og gør noget ved tingene - hvis de ikke er der - så sker der ikke noget.

Vi har alle set, at stilstand er det samme som tilbagegang - fordi ildsjæle andre steder skaber forandringer omkring os.

I 1930 var der ildsjæle i Ketting sogn, der transportererede denne store sten fra Sebbelev til Ketting.

Genforeningsstenen er et minde om et sort kapitel i Europas historie, men også som et minde om, at der også i 1930 var ildsjæle, der fik ting gjort, et symbol, der kan anspore nutidige ildsjæle til at løfte nye opgaver - jeg kan kun opfordre til, at man støtter dem.

Rettelser og tilføjelser

Er der nogen, der har rettelser eller tilføjelser, så lytter jeg gerne.

Ketting d. 12. december 2014

Poul Steffen Dam - Smedegade 36, Ketting - 6440 Augustenborg

+45 2825 1487 E-Mail: psdam@bbsyd.dk